
AKADÉMIAI DÍJ HAJDÚ MIHÁLYNAK

A Magyar Tudományos Akadémia 2006-ban Akadémiai Díjjal tüntette ki Hajdú Mihályt, az ELTE nyugalmazott professzorát, a Névtani Értesítő egykori alapító főszerkesztőjét, szerkesztőbizottságának elnökét. Az alábbiakban közöljük az előterjesztés indoklását.

Hajdú Mihály 1964-ben szerzett egyetemi doktori címet. 1966 és 1969 között az MTA aspiránsa volt, közben fél évet Szentpétervárott töltött ösztöndíjasaként. Kandidátusi értekezését az újabb kori személynévadás témaköréből írta. (A beceneveket tartalmazó rész 1964-ben önálló kötetben jelent meg.) 1969-től az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszékének oktatója. Az 1972/73. tanévet magyar nyelvi lektorként a University of London School of Slavonic and East European Studies intézetében töltötte, ahol kutatta a személynevek nemzetközi irodalmát.

A névadatok összegyűjtése és közzététele céljából 1974-ben megindította a Magyar Személynévi Adattárak, 1976-ban a Magyar Névtani Dolgozatok, 1979-ben a Névtani Értesítő, 1980-ban a Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok sorozatát, amelyeknek 373 számát ő szerkesztette. Mindezzel hozzájárult ahhoz, hogy Magyarországon a magyar nyelvészek, történészek, néprajzosok nagy száma kutatót és publikált névtani témákban is.

A névtanon kívül foglalkozott nyelvjárási, nyelvjárástörténeti kutatásokkal is. Tíz éven keresztül az MTA Nyelvtudományi Intézetében (másodállásban) szervezte és irányította az önkéntes néprajzi-nyelvjárási gyűjtőmozgalom tevékenységét. Kázmér Miklóssal együtt adta ki 1974-ben az első magyar nyelvjárási szöveggyűjteményt. Részt vett az országos helynévgyűjtési és -közzétételi munkálatokban. Munkatársa volt a Somogy, Tolna és Vas megye helyneveit tartalmazó köteteknek. A Csepel-sziget helyneveit 1982-ben önálló kötetben adta közre.

1989-től tanított Pécs, Miskolc, Szeged egyetemén, valamint a Károli Gáspár Református Egyetemen, majd 2003–2004-ben (nyugdíjasként) a Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán. Valamennyi intézményben külön kollégiumot szervezett a névtan oktatására. Magyarországon elsőként az ELTE magyar szakos esti kiegészítő tagozat képzésében kötelezővé tette a névtani ismeretek hallgatását. Ő volt az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskolája névtani alprogramjának a megszervezője és vezetője.

1998-ban védte meg akadémiai doktori dolgozatát a középmagyar kori személynevek témakörében. 1999-ben habilitált s kapott professzori kinevezést az ELTE Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszékére. 1997–2001 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült. Közben megírta „Általános és magyar névtan” című tankönyvének első kötetét, amely névelméleti kérdéseket, a világ névadásának összefoglalását, valamint a magyar személynévtörténet leírását tartalmazza.

Nagyrészt az ő tudománynépszerűsítő, tudományszervező és kutatói tevékenysége eredményeként beszélhetünk arról, hogy Magyarországon elfogadottá vált a névtan önállósága, hogy tömegesen foglalkoznak a főiskolai és egyetemi hallgatók névkutatással, s önelvűvé vált a magyar névtudomány.